

saul van messel

de dagen onzer jaren

gedichten

saul van messel/de dagen onzer jaren

Nobilis-uitgave nummer 7

Copyright: Jaap Meijer, Heemstede
Zetwerk en opmaak: Pieter Jonker, Haule
Druk: Van der Meer BV, Oosterwolde
Uitgave: Nobilis, Postbus 153, 8430 AD Oosterwolde

saul van messel

de dagen onzer jaren

gedichten

nobilis/oosterwolde
1990

kerktoren/envoi

hoe laat het is
vraagt de tijd
aan de eeuwigheid

het klokkenspel
rood van schaamte
begint te luiden

de senectute

psalm 90:10

"de dagen
onzer jaren"

alsof er
geen seconden
bestonden

betrekkelijk

de avond van een efemeer

ik vroeg een vlinder naar zijn levensduur
wie weet hoe lang met god zijn zegen
- zei hij verheugd - het is pas twaalf uur
ik wacht u weder maar niet voor een uur of negen

perspektief

ik kijk
tegen de dag
aan

er zitten
geen vensters
in

tegenwoordigheid van geest

in mijn droom
schreef een hand
aan de muur:
dit is uw laatste uur

nog zestig minuten
dus hier beneden
hoe zou ik die
het nuttigst besteden

time is money

tentoonstelling antieke uurwerken

het oude horloge tot zijn vermoeide veer:
waarschuw me toch omtrent je laatste keer
dan kan ik me alvast voorbereiden
op de verzamelaars uit latere tijden

verjaardag

wat maakt het uit/tzij later of tevoren
geworpen worden in het stromen van de tijd
men werd destijds en daar geboren
voordat men waar/wanneer weer in het niet verglijdt

levensbericht

ik
in mijn afscheidsogenblik
momentopname van een residu
mijn allerlaatste nu

olevesjolem

jaartijd 21 chesjvan

het sterven van mijn vader
kom ik elk jaar wat nader

hoe hij werd afgelegd
zijn dodenbaar

hoe ik kaddiesj gezegd
in het oweljaar

nu ben ik oud
uw sterven nader
mijn beste vader

maar het zij u toevertrouwd
wel in een ander kader

olevesjolem/alav hasjalom/hem zij de (eeuwige) vrede

oweljaar: treurjaar

kaddiesj: gebed voor de overledene

judaeus inter gentes

na auschwitz

geen theoloog
brak zich ooit
het hoofd
over gods
peilloze
eenzaamheid

protestsong

een doden-massa
met de raw op kop
- daar kon zelfs muiderberg
niet tegen op -

ging anti auschwitz
demonstreren
men wilde eindelijk wel
eens wederkeren

omdat werd ingezien
dat niemand ze kon stuiten
gingen b. en w.
al gauw besluiten:

de jodenhoek is
absoluut verboden
voor alle allochthonen
speciaal voor joden

dus keerden zij
terstond weer om
de slachtoffers
van het pogrom

en stelden
bitter vast
we zijn dus
echt vergast

bush/op golf-vacantie

midden in de oorlog
dreigde er
weer eens een razzia

ik ging een vriend
- gemengd gehuwd -
waarschuwen
met wie ik wel vaker
ergens een onderkomen zocht

ik belde aan
- 5 x kort -
hij maakte open

op dat moment
verscheen zijn dochter
in smetteloos wit
- zij hoefde geen ster te dragen -

zij groette mij beleefd
dan rechtstreeks tot haar vader:

wat jullie van plan zijn
weet ik niet/
ik ga tennissen

rapenburgerstraat 177

in memoriam max o.

dat huis/een verrekijker in de hand
zoekt tevergeefs zijn overkant
daar stond eens en heel dichtbij
echt waar/de even gevelrij

op 70 woonde een klasgenoot
zijn vader had een kolenhandel
zijn moeder zie ik levensgroot
voor mij/als ik daar wel eens wandel

de straat door/tot het markeplein
voorbij de stoep van wijn van stein
"die smaakt zo fijn
bij charouses en bij krijn"

hier heeft
voordat men ons
heeft weggedaan
mijn school gestaan

rapenburgerstraat 177 stond ons seminarium/op 126 de koosjere wijnhandel *stein* die een populaire *hagada* voor de seideravonden uitgaf/met daarin een lied waaraan het citaat is ontleend/
zoete charouses en bittere mierik (krijn) twee attributen van de seiderschotel

tesjoewa

dr. herman philip milikowski

1909-1989

ketter bij gods genade
is hij op westerveld verbrand
gewikkeld in het sargenes
van zijn vrome vader

ik zie hem nog anno 1930
in onze derde rabbijnenklas
een mini-spinoza zoals hij daar stond
en de strijd met zijn rebbe aanbond

die zich tegen
de traditie keerde
en uiteindelijk bepaalde
dat men hem cremeerde

maar dan wel in het sterfkleed
dat zijn vader droeg
als deze op jom kippoer
god om vergiffenis vroeg

tesjoewa: inkeer

sargenes: sterfkleed/in sjoel gedragen op de grote verzoendag (jom kippoer)

gewond

vannacht/een droom trekt aan de bel
hij komt zeer onverwacht
ik hoor mijzelf/verrassend snel:
ga zitten - zeg ik - zacht

hij was in stemmig zwart gehuld
en appelleerde aan een schuld

het scheen alsof een oude tak
van een vermolmde boom
in het vlees van mijn geheugen stak
vannacht/weer in die droom

gesaneerd

toen de dag zou beginnen
zette zij een voet
tussen de deur

zij wilde weer
mijn heden binnen

maar de plaats
waar we hadden afgesproken
was afgebroken

kiddoesj

kleine ballade

vannacht stond op de kade
een droom op mij te wachten

ik ging bij hem te rade
voor 1000 lege nachten

daar stonden wij/marktlieden
te loven en te bieden

totdat de droom volstond:
ga mee en hou je mond

't was vrijdagmiddag hallef vier
de sjabbes stond al op een kier

zo bleef hij staan en wachten
op weer eens 1000 nachten

kiddoesj: inwijding van de sjabbes

"sjeidem"

de oude duivels
van vrome joden
komen ook mij
regelmatig opzoeken

ik laat ze
ongehinderd binnen

ik geloof
nog altijd niet
dat ze bestaan

joodse identiteit

goedkoop medelijden
ik heb er duur
genoeg voor moeten
betalen

vesper

tijd-verdrijf

het is eindelijk avond
de dag heeft
zich er
zwijgend
bij neergelegd

kermisganger 1918

gochelaar droom
tovert uit zijn hoed
één middag van vroeger

niet geloven hoor
herhaalt mijn moeder
het is een truc

"licht/licht"

hij trof god
diep in het hart
de stekeblinde bard

die toen hij de ogen sloot
juichte/die bard:

heer/eindelijk zie ik alles
want hier is alles zwart

palimpsest

onder de huid
van een gedicht
lag onhoorbaar een geluid

ik krabde weg
die huid
en luisterde scherp

naar een zachte melodie
die niet harmonieerde
met die poëzie

opgenomen op een band
bracht ik daarna het geheel
in de oorspronkelijke stand

een gedicht
met onder de huid
onhoorbaar een geluid

stigmata

er lagen gedichten
aan de horizon
die je niet
verplaatsen kon

vanwege zware ketenen
geklonken om hun
fijne gewrichten/
die gedichten

ik heb ze van die
ketenen bevrijd
en weet nòg niet
wanneer en hoe

maar daarna
vlogen ze me
zomaar toe

met op hun
fijne gewrichten
nog de striemen

zichtbaar gebleven
op die gedichten
als zij werden herschreven

drenkeling

de droom die door zijn nachten spoelde
en door het dak van iedere dag bleef lekken
restant van wat hij eens zo goed bedoelde
aldus zijn spiegelbeeld dat hem zorgvuldig ging bedekken

vriendelijk verzoek

woorden die mij in de nacht verschenen
liepen zo zacht op hun tenen
dat ik daarvan bij het ontwaken
weinig meer heb kunnen maken

woorden/mocht ge wederkomen
in mijn nachtelijke dromen
luider dan en langer blijven
opdat ik u op kan schrijven

legitimatie

bestaan/met leugens opgeklopt
waarheid/behoedzaam weggestopt
tot alles wordt opgehaald
voor de vaalt

poiètes

herschrijf het lied dat u geschonken
heel diep in u heeft weergeklonken -
maar aarzel niet het aan te scherpen
en als het moet ook weg te werpen

pas encore

het schone vers dat in uw dromen wenkt
maar dat zich op het allerlaatst bedenkt
het heeft u toch een blik vergund
in wat ge nog niet hebt gekund

kolofon

de dagen onzer jaren verschijnt in de herfst van 1990 in een oplaag van 250 exemplaren/een enkele uitzondering daargelaten bevat deze bundel poëzie van recente datum

